

PROTOKÓŁ

**z I spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy
przeprowadzonego w ramach opracowania projektu planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 Moczary PLH180026, odbytego
w dniu 12 maja 2015 r.**

Spotkanie, którego organizatorem była Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie, odbyło się w Hali Sportowej w Ustrzykach Dolnych przy ul. 29 Listopada. Było to pierwsze z serii przewidywanych trzech spotkań, pozwalających wszystkim zainteresowanym stronom na aktywne uczestnictwo w procesie sporządzania projektu Planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLH180026 Moczary. Stanowi on element projektu: 309/2014/Wn09/OP-XN-02/D „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 wraz ze wzmocnieniem instytucji sprawującej nadzór nad obszarami Natura 2000 w województwie podkarpackim”, w ramach którego obecnie opracowywane są plany zadań ochronnych dla 17 obszarów siedliskowych.

Celem spotkania było zapoznanie członków Zespołu Lokalnej Współpracy (ZLW) z zadaniami tego gremium w procesie planowania ochrony, ogólną charakterystyką Obszaru, przedmiotami ochrony (ośmioma siedliskami przyrodniczymi z załącznika I Dyrektywy siedliskowej w typach: 6430, 6510, 7140, 7230, 9110, 9130, 91D0, 91E0 oraz biologią i wymaganiami ekologicznymi czterech gatunków zwierząt z załącznika II Dyrektywy siedliskowej: poczwarówki zwężonej *Vertigo angustior*, kumaka górskiego *Bombina variegata*, traszki karpackiej *Triturus montandoni* i bobra europejskiego *Castor fiber*), dotychczasowym postępem prac nad projektem PZO, zakresem prac przewidywanych w dalszych etapach, w tym metodyką inwentaryzacji i oceny stanu ochrony przedmiotów ochrony.

PROGRAM SPOTKANIA:

- Prezentacja przedstawicieli instytucji zaangażowanych w proces sporządzania projektu PZO: sprawującej nadzór nad Obszarem RDOŚ w Rzeszowie oraz wykonującego projekt PZO Biura Urządzenia Lasu i Geodezji Leśnej, Oddział w Przemysłu (koordynator, eksperci: botanik – fitosocjolog, malakolog, herpetolog i teriolog);
- Podanie ogólnych założeń ochrony w ramach sieci Natura 2000 i celu sporządzania PZO;
- Przedstawienie informacji o obszarze, zebranych i wstępnie przeanalizowanych przez koordynatora PZO;

- Identyfikacja głównych grup interesu (interesariuszy) – utworzenie Zespołu Lokalnej Współpracy;
- Ustalenie zasad dalszej współpracy i sposobów komunikowania się (spotkania dyskusyjne, strona www, itd.);
- Ustalenie zakresu prac do wykonania między spotkaniami.

PROWADZĄCY I PRELEGENCI:

Barbara Antosyk – kierownik projektu, przedstawiciel Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie,

Bogumił Dąbek – zastępca dyrektora Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, Oddział w Przemysłu,

Stanisław Kucharzyk - ekspert botanik – fitosocjolog,

Marta Potoczek – ekspert malakolog,

Maciej Bonk – ekspert herpetolog,

Antoni Derwich – ekspert teriolog.

UCZESTNICY:

Paweł Ruciński – Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Sękocinie Starym, Oddział w Przemysłu - koordynator Projektu z ramienia BULiGL Oddział w Przemysłu, wykonawcy projektu Planu zadań ochronnych dla obszaru PLH 180026 Moczary,

Alicja Kieniewicz – Urząd Miejski w Ustrzykach Dolnych,

Jacek Łeszega - Urząd Miejski w Ustrzykach Dolnych,

Witosław Bahlej - Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Oddział w Ustrzykach Dolnych,

Lidia Lisek – Rada Sołecka w Bandrowie Narodowym,

Marzena Armata - Rada Sołecka w Bandrowie Narodowym,

Marcin Płaza - Nadleśnictwo Ustrzyki Dolne,

Stanisław Lach - Nadleśnictwo Ustrzyki Dolne,

Kazimierz Suchy - Nadleśnictwo Ustrzyki Dolne,

Wioletta Flis - Nadleśnictwo Ustrzyki Dolne,

Tomasz Puszczałowski - Nadleśnictwo Ustrzyki Dolne,

Danuta Gilewska – Sołtys wsi Moczary,

Agnieszka Szybiak – RZGW w Krakowie, Zarząd zlewni Sanu z/s w Przemysłu,

Kazimierz Czaja – Starostwo Powiatowe w Ustrzykach Dolnych

Jarosław Kuszmirski - Sołtys wsi Bandrów Narodowy,

Ryszard Dziedzicki - Nadleśnictwo Ustrzyki Dolne.

PRZEBIEG SPOTKANIA

Rozpoczęcie spotkania i prezentacje:

Spotkanie rozpoczęła **Pani Barbara Antosyk**, która przywitała uczestników, przedstawiła pracowników RDOŚ w Rzeszowie, odpowiedzialnych za realizację projektu oraz wykonawców PZO.

Na wstępie scharakteryzowała cele ochrony sieci Natura 2000, rodzaje obiektów Natura 2000, procedury wyznaczania, ich liczbę i rodzaje w Polsce i województwie podkarpackim. Podkreśliła ciążyący na państwie obowiązek zapewnienia właściwego stanu ochrony i zasadę niepodejmowania działań mogących negatywnie wpływać na przedmioty ochrony. Zaznaczyła, że w obszarach sieci Natura 2000 nie ma zamkniętego katalogu zakazów i nakazów, jak w obszarach chronionych tworzonych według prawa krajowego. Następnie skupiła się na roli planów zadań ochronnych, stwierdzając, że są to instrumenty planistyczne określające cele do osiągnięcia w perspektywie 10 lat, a więc umożliwiające podjęcie pilnych działań ochronnych, zabezpieczających przedmioty ochrony przed zagrożeniami istniejącymi i potencjalnymi. Wskazują one miejsce działań, odpowiedzialnych za ich realizację i mogą formułować wskazania do istniejących dokumentów planistycznych.

Następnie omówiła pokrótce wspomniany na wstępie realizowany aktualnie przez RDOŚ w Rzeszowie projekt 309/2014/Wn09/OP-XN-02/D „*Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 wraz ze wzmocnieniem instytucji sprawującej nadzór nad obszarami Natura 2000 w województwie podkarpackim*”.

Omówiła cele i założenia projektu PZO. Podkreśliła, że jest on ustanawiany aktem prawa miejscowego – zarządzeniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Wymieniła jakie zawiera załączniki. Zaznaczyła, iż dokumentacja projektu PZO jest szersza niż samo zarządzenie. Na zakończenie podkreśliła kluczową rolę Zespołu Lokalnej Współpracy w procesie planowania ochrony. Stwierdziła, że lista jego członków nie jest zamknięta i akces do niej można zgłaszać w toku dalszych prac planistycznych. Przedstawiła również formy przekazywania informacji oraz kontaktu z RDOŚ w Rzeszowie i wykonawcą PZO.

Następnie głos zabrał przedstawiciel wykonawcy projektu Pan **Bogumił Dąbek** – z-ca dyrektora Oddziału w Przemysłu, który przybliżył profil działalności BULiGL w Sękocinie Starym i Oddziału w Przemysłu. W ramach prezentacji dotyczącej projektu PZO dla obszaru

Natura 2000 PLH180026 Moczary scharakteryzował Obszar, przedmioty ochrony, zakres dotychczasowych prac nad projektem PZO oraz omówił roboty, jakie zostaną wykonane do następnego spotkania ZLW.

Ekspert fitosocjolog, **Pan Stanisław Kucharzyk** przypomniał położenie Obszaru w region biogeograficznym, administracyjne i w kontekście istniejących form ochrony przyrody. Podkreślił rolę łącznika między obszarami naturalnymi usytuowanymi na południe (PLC180001 Bieszczady) oraz na północ (PLB180003 Góry Słonne i PLH180013 Góry Słonne). Scharakteryzował ukształtowanie terenu oraz typy siedlisk przyrodniczych występujące w obszarze PLH180026 Moczary, skupiając się na przedmiotach ochrony. Zaprezentował stan dotychczasowej wiedzy na temat będących przedmiotami ochrony siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy siedliskowej (ich rozmieszczenia, powierzchni, stanu zachowania i zagrożeń), w szczególności: ziołorośli nadrzecznych (typ 6430) reprezentowanych przez ziołorośla lepiężnikowe z *Petasites hybridus*, mietlicowych łąk świeżych i wilgotnych (6510), torfowisk przejściowych (7140), torfowisk zasadowych (7230), kwaśnych buczyn (9110) w podtypie ubogich jedlin, żyznych buczyn (9130) dzielonych na właściwą żyzną buczynę karpacką *Dentario glandulosae-Fagetum* w podzespołach typowym, turzycowym i z miesiącznicą trwałą oraz jej postać jodłową, boru bagiennego (91D0), lasów łągowych (91E0) reprezentowanych przez zbiorowiska olszyny bagiennej *Caltho laetae-Alnetum* i podgórski łąg jesionowy *Carici remotae-Fraxinetum* nawiązujący miejscami do nadrzecznej olszyny górskiej *Alnetum incanae*.

Podkreślił znaczenie Obszaru dla zachowania starodrzewi jodłowych, lasów łągowych, łąk świeżych, torfowisk zasadowych i przejściowych, bogactwo flory roślin naczyniowych z 36 gatunkami chronionymi, licznymi górkimi oraz wschodniokarpaccymi występującymi na skraju zasięgu. Wspomniał o jego roli jako ostoi fauny leśnej, w tym dużych drapieżników oraz związanej z siedliskami wodnymi, bagiennymi i wilgotnymi.

Wspomniał o podtapianiu przez bobry (gatunek chroniony prawem europejskim i krajowym oraz stanowiący przedmiot ochrony w obszarze PLH180026 Moczary), łągów, torfowisk niskich, młak i wilgotnych łąk, będących siedliskami przyrodniczymi ujętymi w załączniku II Dyrektywy siedliskowej, niejednokrotnie priorytetowymi i chronionymi w Obszarze. Część z nich stanowi siedlisko poczwarówki zwężonej – jednego z głównych przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Moczary. Zauważył, że może to rodzić konflikty między celami ochrony i ta kwestia będzie musiała być wnikliwie rozważona.

Zwrócił uwagę na duże zróżnicowanie siedlisk przyrodniczych Obszaru występujące na stosunkowo niewielkiej powierzchni, z takimi osobliwościami, jak np. płat boru bagiennego, będący jedynym znanym stanowiskiem w Bieszczadach Niskich, nie notowany w dotychczasowej literaturze fitosocjologicznej oraz na torfowiska niskie, które wraz z otaczającymi łąkami wilgotnymi stanowią siedliska poczwarówki zwężonej oraz licznych storczyków, kozłka lekarskiego i chronionych mszaków.

Wspomniał o braku do tej pory jasnego ustalenia rangi syntaksonomicznej jedlin wschodniokarpackich, co skutkuje niejednoznacznymi kryteriami zaliczania ich do określonych siedlisk przyrodniczych sieci Natura 2000 oraz o aktualnie wprowadzanych zmianach kryteriów oceny stanu zachowania „buczynowych” siedlisk przyrodniczych.

Ekspert malakolog, **Pani Marta Potoczek**, przybliżyła zgromadzonym status ochronny, cechy biologiczne i wymagania siedliskowe poczwarówki zwężonej *Vertigo angustior*, gatunku ślimaka stanowiącego jeden z głównych przedmiotów ochrony w Obszarze oraz przedstawiła zakres i metodykę badań, jakie zostaną przeprowadzone na potrzeby oceny stanu ochrony tego gatunku. Podkreśliła wrażliwość poczwarówki zwężonej na zmiany w obrębie jej siedlisk – torfowisk niskich, młak i wilgotnych łąk. Zagrożenie stanowią zmiany stosunków wodnych, sposobów użytkowania gruntów, zarastanie w wyniku naturalnej sukcesji, zbyt niskie koszenie runi. Stąd stan populacji charakteryzowanego ślimaka jest dobrym bioindykatorem zasiedlanych przez niego ekosystemów.

Ekspert herpetolog, **Pan Maciej Bonk** przedstawił, oddzielnie dla kumaka *górskiego* *Bombina variegata* i traszki karpackiej *Lissotriton montandoni* (*Triturus montandoni*) – gatunków płazów ujętych w załącznikach I i IV Dyrektywy siedliskowej, będących przedmiotami ochrony w obszarze Natura 2000 PLH180026 Moczary – ich cechy morfologiczne, zajmowane siedliska, metodykę wykrywania i oceny stanu zachowania oraz zagrożenia.

Zwrócił uwagę na strategię przetrwania opisywanych gatunków, polegającą na zasiedlaniu w celach rozrodczych głównie okresowych zbiorników wód stojących, niezbyt głębokich i przez to łatwo się nagrzewających, a jednocześnie pozbawionych naturalnych drapieżników oraz zwiększającym sukces rozrodczy składaniu jaj w wielu zbiornikach. Takie warunki powstają często w rowach, a zwłaszcza koleinach dróg gruntowych służących gospodarce rolnej i leśnej. Oba gatunki często wykorzystują takie siedliska, przez co uważa się je za synantropijne. Dlatego też za zagrożenia uznaje się utwardzanie dróg, zasypywanie kolein, zanieczyszczenia wód. Zaznaczył, że liczba zbiorników przydatnych dla płazów zmienia się w poszczególnych latach zależnie od sytuacji hydrologicznej – zasobów wód pozimowych i ilości opadów letnich w danym roku, co utrudnia ocenę stanu ochrony.

Ekspert teriolog, **Pan Antoni Derwich**, omówił status ochronny, cechy morfologiczne, przystosowania do życia w środowisku wodnym, biologię i siedlisko bobra europejskiego *Castor fiber*, jedyne gatunku ssaka będącego przedmiotem ochrony w obszarze PLH180026 Moczary. Przedstawił sposoby inwentaryzacji populacji i siedliska oraz metodykę oceny stanu ochrony. Uwypuklił całkowitą roślinożerność i dwużywność (szerokie spektrum roślin zielnych w okresie wegetacji oraz pędy i kora wierzb i topól w okresie zimowego spoczynku roślin). Zwrócił uwagę na dążenie do utrzymywania stałego poziomu wody poprzez budowę tam na ciekach, dla zapewnienia sobie bezpieczeństwa, zabezpieczenia dojsć do komór mieszkalnych w norach lub zeremiach oraz możliwości podwodnego magazynowania zapasów zimowych pokarmu.

Zauważył, że upadki spowodowane drapieżnictwem notuje się sporadycznie, mimo iż na łądzie zwierzęta te są powolne i niezdarne (za to w wodzie czują się świetnie).

Podkreślił, iż reintrodukcja gatunku zakładała, po odbudowie populacji, jego użytkowanie łowne z uwagi na cenione futro i jadalne mięso, natomiast po objęciu ochroną prawną stał się kluczowym gatunkiem przy renaturyzacji zdegradowanych środowisk bagiennych i wilgotnych. Rozrastająca się liczebnie populacja i tendencja do zajmowania nowych terenów przez młode rodziny, rodzi konflikty z rolnictwem i leśnictwem. W objętym niniejszym projektem PZO obszarze Natura 2000 trzeba będzie ocenić wpływ działalności bobrów na tereny otaczające, w tym na siedliska przyrodnicze i gatunki stanowiące przedmioty ochrony.

Przedstawione prezentacje zamieszczone są na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie (<http://rzeszow.rdos.gov.pl>) w zakładce „Plany zadań ochronnych”.

Pani Barbara Antosyk oraz eksperci, po każdej prezentacji, zapraszali zgromadzonych do zadawania pytań, jednak nikt się nie zgłosił.

DYSKUSJA

Pani Alicja Kieniewicz poprosiła o mapę Obszaru z numerami działek ewidencyjnych, aby każdy zainteresowany mógł stwierdzić, które działki i których właściciele znalazły się w jego granicach.

Pani Barbara Antosyk poinformowała, że podstawowe informacje o Obszarze można uzyskać w internecie na stronie GDOŚ, gdzie dostępny jest Standardowy Formularz Danych zawierający dane o nim i przedmiotach ochrony oraz mapa topograficzna z przebiegiem granic Obszaru, zaś przegląd danych ewidencyjnych umożliwia Geoportal, gdzie są granice obrębów (wsi), kontury i numery działek ewidencyjnych. Nie przedstawiają one jednak danych tożsamyh z powszechną ewidencją, która z różnych przyczyn ulega ciągłym zmianom. Dodała, iż RDOŚ występowała z wnioskami do odpowiednich urzędów o przekazanie danych ewidencyjnych (na zasadzie wymiany danych między urzędami), lecz jej odmówiono z uwagi na chronione ustawowo dane osobowe. Obiecała, że próba uzyskania aktualnych danych dotyczących granic i numerów działek ewidencyjnych w ramach obrębów ewidencyjnych zostanie ponowiona. Dodała, że RDOŚ przygotuje i przekaże zainteresowanym mapę Obszaru z granicami i numerami działek (na podkładzie ortofotomapy). Do Urzędu Gminy i sołtysów skierowała prośbę o rozpowszechnianie informacji o rozpoczęciu prac nad projektem PZO dla obszaru Natura 2000 Moczary i zachęcanie do czynnego udziału.

Pani Alicja Kieniewicz zaproponowała, aby RDOŚ poinformował każdego z właścicieli działek położonych w Obszarze odnośnie toczących się prac projektowych.

Pani Barbara Antosyk odpowiedziała, że nie ma możliwości technicznych i prawnych (brak dostępu do danych osobowych, w tym adresowych), informowania każdego oddzielnie. Nie przewiduje tego również procedura sporządzania projektu PZO. Pozostaje droga internetowa i zwyczajowe sposoby informowania obywateli. Dodała, że jeśli obywatel przyjdzie na spotkanie ZLW i się wpisze na listę, na życzenie wszelkie posiadane informacje zostaną mu udostępnione, czy to na miejscu czy w formie pisemnej odpowiedzi. Pytania i uwagi mogą być również kierowane na wskazany adres RDOŚ, najlepiej poprzez sekretariat Urzędu. Zdaje sobie również sprawę, że nie powinno się projektować czegokolwiek na gruntach prywatnych bez wiedzy ich właścicieli.

Pan Marcin Płaza zadał pytanie o możliwości prowadzenia inwestycji w obszarze Natura 2000.

Pani Barbara Antosyk odpowiedziała, że objęcie terenu ochroną w formie obszaru Natura 2000 nie jest równoznaczne z zakazem prowadzenia jakiegokolwiek działalności gospodarczej, w tym inwestycyjnej. Wszystkie projektowane przedsięwzięcia podlegają jednak procedurze oceny ich oddziaływania na środowisko i obszar Natura 2000.

Pan Witosław Bahlej zapytał, jaki jest w obszarze Moczary udział gruntów Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Ustrzyki Dolne, a jaki gruntów prywatnych?

Pan Bogumił Dąbek odpowiedział, że nie prowadzono dokładnych wyliczeń, ale z oceny wzrokowej wynika, iż grunty Nadleśnictwa zajmują około 75%.

Pani Alicja Kieniewicz ponowiła prośbę o dostarczenie danych odnośnie działek, szczególnie tych, na których zostaną zaprojektowane działania ochronne. Zwróciła uwagę na istnienie działek o nieokreślonej własności oraz takich, których właściciele nie mieszkają na terenie wsi objętych granicami Obszaru.

Pani Barbara Antosyk odpowiedziała, że działania ochronne muszą być adresowane do konkretnych działek. Na terenach otwartych będą finansowane z programów rolno-siedliskowych Unii Europejskiej. Każdy zainteresowany musi jednak sam wystąpić z odpowiednim wnioskiem. Również RDOŚ może wykonywać zadania ochronne z pozyskanych środków funduszowych, jednak zgodę musi wyrazić właściciel gruntu. Dodała, że dla gruntów leśnych PGL wskazania ochronne realizuje zarządzający majątkiem Skarbu Państwa. Podała, że dla kwaśnych i żyznych buczyn oraz grądów nie ma dopracowanych metodyk inwentaryzacji i oceny stanu ochrony. Do tych siedlisk przyrodniczych wykonawca projektu PZO musi zaproponować metodykę, zbliżoną do aktualnych propozycji IOP i GIOŚ w tym zakresie, uwzględniającą specyfikę obiektu.

Pan Marcin Płaza powiedział, że nie chodzi o metodyki, lecz o adresowanie zadań ochronnych.

Pani Barbara Antosyk odpowiedziała, że do tej pory przy sporządzaniu projektów PZO (dla bardzo dużych obszarów Natura 2000), w odniesieniu do siedlisk dominujących, czyli buczyn zadania ochronne odnoszono do całego ich zasobu w danym Obszarze (bez zapisów dla

wydzieleń), a konkretnie adresowano tylko dla niewielkich powierzchniowo i szczególnie cennych oraz stanowisk roślin i zwierząt. W obszarze PLH180026 Moczary, stosunkowo niewielkim, będą wskazania ochronne adresowane konkretnie do wydzieleń lub ich grup.

Pan Kazimierz Suchy poprosił o włączenie służb leśnych do prac inwentaryzacyjnych. Szczególnie zainteresowani są inwentaryzacją zasobów drewna martwego, znacząco rzutujących na ocenę stanu zachowania siedlisk. Zauważył, że po raz pierwszy przy projektowaniu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na terenach zarządzanych przez Nadleśnictwo Ustrzyki Dolne spotyka się z opinią, iż planowa gospodarka leśna (proekologiczna przecież, w drzewostanach o charakterze naturalnym oparta na odnowieniu naturalnym i stosująca długie okresy odnowienia drzewostanu), nie musi być zagrożeniem dla leśnych siedlisk przyrodniczych. Dodał, że Nadleśnictwo w obszarze Moczary posiada również sporo gruntów nieleśnych, dlatego zadania ochronne do nich adresowane też ich interesują. Poprosił o informowanie służb leśnych o pobycie na terenach Nadleśnictwa. Zadeklarował współpracę, w tym udostępnienie w razie potrzeb kluczy do rogatek na drogach leśnych.

Pan Paweł Ruciński poinformował, że Biuro skierowało do Nadleśnictwa pismo informujące o rozpoczęciu prac nad projektem PZO dla obszaru PLH180026 Moczary, wymieniając osoby realizujące zadanie i okres trwania prac terenowych. Ponieważ dla każdego z ekspertów mogą być one różne (zależne od biologii gatunków, faz fenologicznych i warunków pogodowych), nie było możliwości podania harmonogramu robót. Eksperci zostali zobowiązani do informowania Nadleśnictwa indywidualnie i poradzono im wystąpienie o wydanie tzw. jednorazowych zezwoleń. W trakcie spotkania Pan leśniczy leśnictwa Bandrów podał numery swoich telefonów służbowych i zostaną one niezwłocznie przekazane zainteresowanym.

Analogiczne pismo informujące skierowano do Straży Granicznej, a eksperci zostali poinformowani przez Biuro o zasadach poruszania się w strefie nadgranicznej i konieczności każdorazowego telefonicznego zgłaszania pobytu do placówki SG w Krościenku na wskazany numer telefonu.

Odnosnie postulowanego włączenia służby leśnej Nadleśnictwa do prac inwentaryzacyjnych wyjaśnił, że Biuro będzie wykonywało prace inwentaryzacyjne i monitoringowe ściśle według metodyk zaakceptowanych przez RDOŚ w Rzeszowie i odpowiada za ich rzetelność i jakość. Biuro w tym względzie nie ma nic do ukrycia. Cały proces planowania przewiduje szeroki udział zainteresowanych, stąd obecność służb leśnych w charakterze obserwatorów nie stanowi przeszkody. Do ustalenia pozostają natomiast szczegóły organizacyjne, ponieważ prace będą się odbywały w różnych terminach, również w dni ustawowo wolne od pracy.

Pani Alicja Kieniewicz zwróciła się z prośbą o informację odnośnie udziału powierzchniowego obszarów Natura 2000 na terenie powiatu bieszczadzkiego i gminy Ustrzyki Dolne.

Pani Barbara Antosyk obiecała przygotowanie i przekazanie do wymienionych wyżej urzędów takich danych.

Wracając do wcześniej poruszonej kwestii wyjaśniła, że nieporozumienia odnośnie oceny wpływu gospodarki leśnej na siedliska przyrodnicze po części biorą się stąd, iż w całej Unii obowiązuje jednakowy katalog zagrożeń, których numer i nazwa nie może być zmieniana. W dotychczasowych wersjach szablonu sporządzania PZO przenoszono wprost te kody i nie było miejsca na wpisanie jakie działania gospodarcze prowadzone w lasach są lub mogą być zagrożeniem dla utrzymania właściwego stanu zachowania siedlisk przyrodniczych. W obecnie obowiązującej wersji szablonu dodano rubrykę, gdzie można określić konkretnie, jakie działania gospodarcze w lasach mogą stanowić zagrożenie.

Pani Alicja Kieniewicz zapytała, co by się stało, gdyby w wyniku prac inwentaryzacyjnych okazało się, że ślimak [poczwarówka zwężona] wyginął (na danym stanowisku, w Obszarze)?

Pani Barbara Antosyk odpowiedziała, że stracilibyśmy stanowisko – tyle albo aż tyle. Ludzie tam gospodarujący pewnie by tego w ogóle nie zauważyli z uwagi na małe rozmiary poczwarówki, poza tym mało kto wie o jej istnieniu i znaczeniu dla bioróżnorodności Wspólnoty.

Pan Paweł Ruciński uzupełnił, że poczwarówka jest gatunkiem wskaźnikowym stanu siedlisk bagiennych i wilgotnych, również objętych ochroną w Obszarze, więc jej zaniknięcie mogłoby wskazywać na ich uszczuplenie lub pogorszenie stanu zachowania. Ubytek gatunku stanowiącego przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000 może spowodować poważne konsekwencje dla Polski, która podpisując akces do Unii zobowiązała się do jego ochrony.

Pani Barbara Antosyk dodała, że Unia monitoruje stan ochrony siedlisk i gatunków będących przedmiotem jej zainteresowania. Jeśli ubytek stanowiska został spowodowany przyczynami naturalnymi, to nic się nie stanie, natomiast jeśli wyniknął na skutek zaniechania lub niewłaściwego wykonywania działań gospodarczych czy ochronnych, Polsce grożą dotkliwe kary finansowe. Nie ma przy tym znaczenia fakt, że w Polsce gatunek może być częsty – Unia chroni gatunki i siedliska przyrodnicze nie tylko rzadkie, ale również charakterystyczne dla regionów biogeograficznych i zanikłe w innych rejonach.

Pani Alicja Kieniewicz zapytała, co może zyskać lub stracić osoba fizyczna przy obwarowaniach obowiązujących w obszarze Natura 2000?

Pani Barbara Antosyk odpowiedziała, że dla terenów otwartych [nieleśnych] – dopłaty rolno-środowiskowe, dopłaty bezpośrednie.

Pan Stanisław Kucharzyk sprostował, że aby takie dopłaty pozyskać nie trzeba mieć gruntów położonych w obszarze Natura 2000. Dodał, że dotychczas rzeczywiście dopłaty do gruntów położonych w obszarach „naturowych” były wyższe niż poza nimi, teraz jednak zostały zrównane. Jako jedyny plus opracowania PZO widzi ewentualnie niższe ceny opłat za wykonanie ekspertyz przyrodniczych, które każdy zainteresowany musi zlecić starając się o uzyskanie dopłat.

Pani Barbara Antosyk odpowiedziała, że nie jest ekspertem w zakresie dopłat rolno-środowiskowych, jednak możliwość finansowania zadań ochronnych ma również RDOŚ, na które środki pozyskuje z innych źródeł. PZO ma m.in. za zadanie doprowadzenie do sytuacji, aby umowy na dofinansowanie z programów rolno-środowiskowych w obszarach Natura 2000 współgrały z jej celami.

Pan Stanisław Kucharzyk poprosił o informację na temat ilości spraw odnośnie ocen oddziaływania lub raportów dotyczących obszaru Moczary.

Pani Barbara Antosyk odpowiedziała, że w RDOŚ taka statystyka jest prowadzona. Co do innych obszarów ma takie zestawienia, ale dla Moczarów nie został sporządzony. Generalnie raporty są upubliczniane – drogą elektroniczną bezpłatnie, a wymagające kopiowania – po kosztach powielenia. O takie informacje trzeba się jednak zwrócić do RDOŚ, w dowolnej formie.

Zauważyła, że z Naturą 2000 żyć nie jest łatwo. Podnoszone korzyści to głównie wysoka marka obszaru przyciągająca inwestorów i zainteresowanych obserwacjami przyrodniczymi. Ma świadomość, że promowanie marki w stosunku do obszarów małych powierzchniowo jest trudne. Stwierdziła, iż ograniczenia pewnie będą, zwłaszcza dotyczące zabudowy, zaś ogólne zalecenia dla terenów otwartych dotyczą utrzymania dotychczasowych ekstensywnych sposobów użytkowania gruntów z ewentualnymi modyfikacjami uwzględniającymi potrzeby życiowe chronionych gatunków i właściwego zachowania siedlisk przyrodniczych. Zaznaczyła, że każda budowa czy inwestycja będzie musiała zostać oceniona osobno. Za podstawowy plus sporządzania PZO uważa wzrost świadomości lokalnych społeczności na temat tej formy ochrony, bowiem niejednokrotnie o istnieniu obszaru Natura 2000 ludzie dowiadują się na I spotkaniu ZLW. PZO kładzie nacisk na działania edukacyjne, i takie mogą a nawet powinny być ujęte w formie zadań ochronnych. Chce przy tym rozwiać mit, że w obszarach Natura 2000 niczego nie wolno. Więc wolno, jeśli nie szkodzi to przedmiotom ochrony. Stwarza przy tym możliwości uzyskania dodatkowych środków finansowych na gospodarowanie w obszarach chronionych, trzeba więc te szanse umiejętnie wykorzystywać.

Dodała ponadto, że PZO nie obejmuje pełnej inwentaryzacji, nie ma tego w założeniach. Można natomiast w ramach zadań ochronnych wykazać potrzebę uzupełnienia stanu wiedzy w zakresie poszczególnych przedmiotów ochrony, a nawet wnieść o wykonanie planu ochrony dla całego Obszaru lub jego części. Plan ochrony Obszaru wymaga pełnej inwentaryzacji i sporządzany jest na 20 lat. W odniesieniu do PLH180026 Moczary na razie nie zakłada się takiej potrzeby.

Pani Barbara Antosyk na zakończenie zapewniła o chęci współpracy, podkreśliła, że badania nie będą prowadzone pośpiesznie i po kryjomu, lecz w sposób otwarty. Wyraziła przekonanie, że wspólnymi siłami zdołamy stworzyć PZO, który zapewni zrównoważone gospodarowanie w Obszarze. Powinniśmy do tego dążyć, a wówczas da się to osiągnąć.

Poinformowała, że część prac nad projektem, którą dotychczas zrealizowano (opis obszaru i przedmiotu ochrony), to pierwsza część szablonu dokumentacji PZO. Została ona przesłana do RDOŚ w Rzeszowie – po akceptacji, do miesiąca czasu zostanie umieszczona na stronie internetowej RDOŚ. Druga część dokumentacji – bardziej szczegółowa, będzie gotowa w okolicach września 2015 r., a stanie się przedmiotem analiz w trakcie 2 spotkania ZLW. Zostanie ona udostępniona z co najmniej dwutygodniowym wyprzedzeniem. Poprosiła o przeanalizowanie dokumentacji przed drugim spotkaniem ZLW, celem przygotowania się do niego.

Podziękowała obecnym za liczne przybycie i udział w dyskusji, zaprosiła zgromadzonych do spożycia przygotowanego posiłku, a w przerwach zachęcała do częstowania się ciastem i napojami.

[Po spożyciu posiłku koordynator rozdał ekspertom przygotowane uprzednio zestawy map do prac terenowych. Mapy przeglądowe wyłożone na czas spotkania do wglądu zainteresowanym, przekazano, na ich prośbę, Nadleśnictwu i Urzędowi Miasta i Gminy Ustrzyki Dolne. Obrazowały one dotychczasowy stan wiedzy odnośnie rozmieszczenia siedlisk przyrodniczych i gatunków stanowiących przedmioty ochrony w Obszarze, przedstawiony na podkładzie ortofotomapy z naniesionymi granicami oddziałów i wydziałów leśnych oraz działek ewidencyjnych. Działki ewidencyjne zostały przejęte z Geoportalu (ELPIS), zaś numerów działek nie podawano, ponieważ przy skali wyplotów byłyby nieczytelne.

Po rozmowach kularowych udano się do miejsc zamieszkania. Eksperci: malakolog i herpetolog, wykorzystując sprzyjającą pogodę wyjechali na teren Obszaru, aby przeprowadzić wstępne oględziny i pierwsze obserwacje.]

Protokół sporządził:

Paweł Ruciński